

การจัดการความรู้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการนำไป พัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลโก่งธนู อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี

Knowledge Management of Sufficiency Economy Philosophy
in Applying to the Community Development of Kong Thanu
Subdistrict Administrative Organization,
Mueang Lopburi District, Lopburi Province

ณวกษิตศ พลพลากรณ์โสภณ^{1*} | Nawakasidit Ponprarakornsopon
มยุรี รัตนเสริมพงศ์² | Mayuree Rattanasermpong
วาสิตา เกิดผล ประสพศักดิ์³ | Wasita Kerdphon Prasopsak

---

¹ นักศึกษาปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี; Master student, Program in Public Administration, Faculty of Humanities and Social Sciences, Thepsatri Rajabhat University

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี; Asst. Prof., Program in Public Administration, Faculty of Humanities and Social Sciences, Thepsatri Rajabhat University

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี; Asst. Prof., Program in Public Administration Program, Faculty of Humanities and Social Sciences, Thepsatri Rajabhat University

*Corresponding author email: nawakasidit@gmail.com

รับต้นฉบับ: 26 กุมภาพันธ์ 2565 ปรับแก้ต้นฉบับ: 13 เมษายน 2565 รับลงตีพิมพ์: 16 เมษายน 2565

Abstract

The purposes of this research were to study 1) the operating conditions of the Sufficiency Economy Philosophy, and 2) knowledge management of Sufficiency Economy Philosophy in applying to the community development of Kong Thanu Subdistrict Administrative Organization, Mueang Lopburi District, Lopburi Province. The data of this qualitative research study was collected from focus group interviews using a semi-structured interview form. The 10 key informants were 5 representatives from Group 1 at the executive level and 5 representatives from Group 2 at the community development practitioner level using the purposive sampling. The findings showed that: 1) the operating conditions of the Sufficiency Economy Philosophy in applying to community development had a systematic process of thinking, analysis, and planning in order to be connected with the vision, mission, and strategies of the organization, which derived from the idea of the chief executive of Kong Thanu Subdistrict Administrative Organization. The organization can garner knowledge from within the organization itself as well as see knowledge from outside the organization so that the personnel have the opportunity to participate in a learning process among themselves. This increased the knowledge base from the existing knowledge to clearly define what community development goals were, in the form of “local wisdom”, a simple form known as “local way of life” and “community way of life.” 2) knowledge management of Sufficiency Economy Philosophy applied to community development had 7 steps: (1) indicating knowledge, (2) creating and seeking knowledge, (3) organizing knowledge into a system, (4)

processing and suppressing knowledge, (5) accessing to knowledge, (6) knowledge sharing, and (7) learning. It showed that the organization had managed the Sufficiency Economy Philosophy in the form of a community development plan created by the organization. The knowledge management was used appropriately and systematically and all the personnel within the organization got to learn from it and put it into practice until it can develop the community into a model community.

Keywords: Knowledge Management, Sufficiency Economy Philosophy, Community Development

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการดำเนินงานตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และ 2) ศึกษาการจัดการความรู้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการนำไปพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลโก่งธนู อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกโดยใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง ผู้ให้ข้อมูลหลักจำนวน 10 คน ได้แก่ ตัวแทนจากกลุ่มที่ 1 ระดับผู้บริหารจำนวน 5 คน และตัวแทนจากกลุ่มที่ 2 ระดับปฏิบัติงานเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชนจำนวน 5 คน โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลโก่งธนูตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการนำไปพัฒนาชุมชน มีขั้นตอนการคิดวิเคราะห์และวางแผนอย่างมีระบบ เพื่อให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ และยุทธศาสตร์ขององค์กรที่ได้จากแนวความคิดของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลโก่งธนู องค์กรยังสามารถถอดองค์ความรู้ที่องค์กรมีอยู่ รวมถึงแสวงหาความรู้จากภายนอกองค์กรให้กับบุคลากรในองค์กรได้มีส่วนร่วมและมีกระบวนการเรียนรู้ระหว่างกัน ทำให้เกิดมีการเรียนรู้เพิ่มขึ้นจากความรู้เดิมที่มีอยู่ เพื่อใช้กำหนดเป้าหมายในการพัฒนาชุมชนอย่างชัดเจนในแบบ “ภูมิปัญญาท้องถิ่น” ซึ่งเป็นรูปแบบที่

เรียบง่ายที่เรียกว่า “วิถีชาวบ้าน” และ “วิถีชุมชน” 2) การจัดการความรู้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการนำไปพัฒนาชุมชน ขององค์การบริหารส่วนตำบลโก่งธนูมี 7 ขั้นตอน ได้แก่ (1) การบ่งชี้ความรู้ (2) การสร้างและแสวงหาความรู้ (3) การจัดความรู้ให้เป็นระบบ (4) การประมวลและกลั่นกรองความรู้ (5) การเข้าถึงความรู้ (6) การแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ และ (7) การเรียนรู้ พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลโก่งธนูมีการจัดการความรู้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในรูปแบบที่องค์กรจัดทำแผนพัฒนาชุมชนขึ้น ซึ่งเป็นการจัดการความรู้ที่เหมาะสมและเป็นระบบจนเกิดการเรียนรู้ที่ทั่วถึงของบุคลากรภายในองค์กร และนำไปใช้ปฏิบัติงานสามารถพัฒนาชุมชนไปสู่ชุมชนต้นแบบ “โก่งธนูโมเดล”

คำสำคัญ: การจัดการความรู้, ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง, การพัฒนาชุมชน

บทนำ

หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นหลักปรัชญาที่ พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร (ในหลวงรัชกาลที่ 9) ทรงมีพระราชดำรัสชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทย ทรงชี้ให้เห็นถึงการปฏิบัติตนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปใน “ทางสายกลาง” โดยเป้าหมายของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงนั้นมุ่งให้เกิดความสมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวางทั้งทางวัตถุ สังคม สภาพแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี โดยมีหลักการเรื่องความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวพอสมควรต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน โดยมีเงื่อนไขพื้นฐานในการใช้ความรู้คู่คุณธรรม คือ อาศัยความรู้รอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนและดำเนินการทุกขั้นตอนให้ควบคู่กับการสร้างเสริมจิตใจ โดยเฉพาะบุคลากรของหน่วยงานที่สร้างให้มีจิตสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต

และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติปัญญา และความรอบคอบ ซึ่ง แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 นำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางในการกำหนดยุทธศาสตร์เพื่อการดำเนินการพัฒนาประเทศโดยมุ่งเน้นในเรื่องสังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกันของสังคมไทย (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2555) และองค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization: UNESCO) ได้ยกย่องหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงว่าเป็นกระบวนทัศน์ทางจริยธรรมใหม่เพื่อความยั่งยืน (UNESCO, 2012) ซึ่งเป็นแนวทางที่เกี่ยวข้องกับชีวิต ความประเสริฐที่สามารถใช้ได้ในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับปัจเจกบุคคล ครอบครัว ชุมชน จนถึงการบริหารจัดการและการพัฒนาประเทศได้จริง และในการสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนสิ่งที่สำคัญและมีความจำเป็นอย่างยิ่งควรมีการส่งเสริมโดยเริ่มตั้งแต่ระดับฐานรากของสังคม ซึ่งก็คือในระดับท้องถิ่น ให้สามารถได้ผลตอบแทนที่คุ้มค่าของการมีการบริหารจัดการที่ดี ชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองได้ และทุกคนในชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางของนโยบายการพัฒนาที่เกี่ยวข้องกับชุมชนของตนเองได้ โดยผ่านกระบวนการการเรียนรู้และแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ร่วมกันได้อย่างมีระบบ ซึ่งถือว่าเป็นเรื่องสำคัญของการจัดการความรู้ที่มีอยู่ในชุมชนให้ระเบียบแบบแผนได้อย่างมีประสิทธิภาพ (อภิชาติ ไจอารีย์, 2557: 4)

องค์การบริหารส่วนตำบลโก่งธนู อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี เป็นศูนย์กลางความรู้ในชุมชนที่ประสบความสำเร็จอย่างมากในการพัฒนาชุมชน ด้วยกระบวนการจัดการความรู้จากการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการพัฒนาชุมชน และมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ประชาชนในชุมชนได้ใช้ชีวิตอย่างสมดุลและยั่งยืน มีภูมิคุ้มกันแห่งการดำเนินชีวิตในบริบทของชุมชนชนบทไทย องค์การได้กำหนดยุทธศาสตร์ในการพัฒนาชุมชนโดยมีนายกองค์การบริหารส่วนตำบลโก่งธนู เป็นแกนนำและยังเป็นกรรมการสมาชิกสภาจังหวัดลพบุรี ได้ใช้กรอบของเครื่องมือธรรมนูญสุขภาพ เป็นตัวขับเคลื่อนการทำงานในพื้นที่ โดยองค์การบริหารส่วนตำบลโก่งธนูและภาคีเครือข่ายในชุมชนได้ร่วมกันประกาศใช้ธรรมนูญสุขภาพตำบลโก่งธนู อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี ฉบับที่ 1

ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2562 โดยใช้การรับฟังความคิดเห็นและความต้องการของคนในพื้นที่เป็น
เรื่องนำ แล้วตามด้วยการออกแบบวิธีการทำงานร่วมกัน จนทำให้เกิดผลที่เห็นเป็น
รูปธรรมจากการขับเคลื่อนขององค์กร ส่งผลให้ชุมชนกลายเป็นโมเดลต้นแบบของตำบล
เข้มแข็ง และมีความสำเร็จในการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากพลังบรรรวมกันทุก
ฝ่าย เป็นแบบอย่างที่ทำให้มีหน่วยงานต่าง ๆ เข้ามาศึกษาดูงานเป็นจำนวนมาก จาก
รางวัลที่รับประกันระบบการจัดการความรู้ขององค์กรด้านสิ่งแวดล้อมที่มีหลากหลาย
รางวัล และเป็นชุมชนที่มีความน่าสนใจในการจัดการความรู้ของชุมชนโดยนำหลัก
ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการพัฒนาจนทำให้ชุมชนได้รับคัดเลือกให้เป็นชุมชน
ต้นแบบ "โก่งธนูโมเดล"

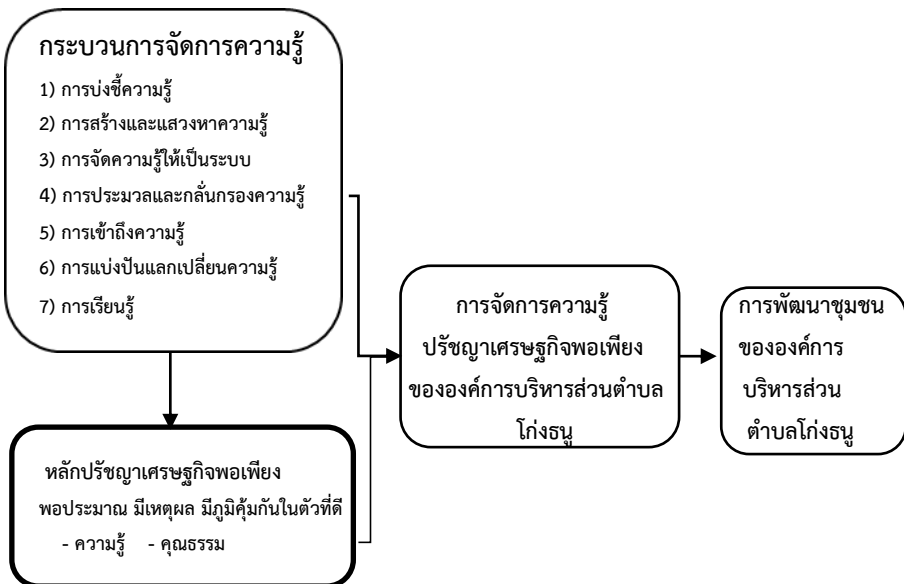
จากความสำคัญดังกล่าวองค์การบริหารส่วนตำบลโก่งธนู มีระบบและหลักการ
รวมถึงวิธีการจัดการความรู้ของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่น่าสนใจเป็นอย่างมาก ทำให้
ผู้วิจัยได้เห็นถึงประโยชน์และคุณค่าของระบบการจัดการความรู้ที่ใช้ในการพัฒนาชุมชนจน
ประสบความสำเร็จได้เป็นชุมชนต้นแบบและชุมชนตัวอย่างของการใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจ
พอเพียงมาใช้ในการพัฒนาชุมชน ดังนั้นจึงเป็นที่มาของการศึกษาเกี่ยวกับการจัดการความรู้
ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่จะนำไปใช้ในการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลโก่ง
ธนู อำเภอมือง จังหวัดลพบุรี ในด้านสภาพการดำเนินงานและวิธีการจัดการความรู้ที่ได้
นำมาใช้ขององค์กร ทั้งยังแสดงให้เห็นถึงรูปธรรมของแนวคิดและหลักการในการขับเคลื่อน
หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่ใช้ในการพัฒนาชุมชนในรูปแบบ "การจัดการความรู้" พร้อม
ทั้งแสดงให้เห็นถึงการเป็นศูนย์กลางความรู้ในชุมชน และพัฒนาจนเป็นต้นแบบของ
กระบวนการจัดการเรียนรู้ในชุมชน โดยมีรูปแบบที่เน้นให้เห็นถึง "ภูมิปัญญาท้องถิ่น"
รูปแบบที่เรียบง่ายที่เรียกว่า "วิถีชาวบ้าน" และ "วิถีชุมชน" เน้นถึงประชากรในชุมชนเป็น
หลักที่จะได้รับประโยชน์อันเกิดจากการใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางใน
การพัฒนาชุมชน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการนำไปพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลโก่งธนู อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี
2. เพื่อศึกษาการจัดการความรู้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการนำไปพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลโก่งธนู อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษาเอกสาร ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการความรู้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการนำไปพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลโก่งธนู อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี โดยใช้แนวคิดกระบวนการจัดการความรู้ (Knowledge Management Process) ของ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ และสถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ (2548: 4) เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยดังแผนภาพต่อไปนี้

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) โดยใช้แนวคิดของกระบวนการจัดการความรู้เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานและการจัดการความรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการนำไปพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลโก้งธนู อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี มีรายละเอียดดังนี้

1. ผู้ให้ข้อมูลและการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูล ผู้วิจัยคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลโดยวิธีการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) เป็นผู้ให้ข้อมูลจำนวน 10 คน ได้แก่ ตัวแทนในระดับผู้บริหารองค์กรในการใช้หลักและวิธีของการจัดการความรู้ด้านปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารงาน 5 ท่าน และตัวแทนในระดับผู้ปฏิบัติงานที่มีความเกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุมชนในท้องถิ่นจากการใช้หลักและวิธีของการจัดการความรู้ด้านปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 5 ท่าน

2. การเก็บรวบรวมข้อมูล ใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) โดยมีขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือและการตรวจสอบแบบสัมภาษณ์ประกอบด้วยการศึกษาดำรา เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและสร้างแบบสัมภาษณ์ตามทฤษฎีและกรอบแนวคิดของงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการความรู้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จากนั้นนำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน เพื่อพิจารณาตรวจสอบความถูกต้องและความเที่ยงตรงของเนื้อหาและแนวคำถาม แล้วปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิและทดลองนำไปใช้กับผู้ให้ข้อมูลที่ไม่ใช่ผู้ให้ข้อมูลหลัก เพื่อพิจารณาความเข้าใจของภาษาและประโยคสัมภาษณ์ ก่อนนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูล

ผู้วิจัยกำหนดประเด็นข้อคำถามแบบปลายเปิดในการซักถาม โดยมีแนวคำถามไว้เป็นแนวทางสัมภาษณ์เพื่อเปิดช่องว่างให้ผู้ให้ข้อมูลหลักตอบได้อย่างอิสระ (สุรางค์ จันทวานิช, 2561) เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลกับผู้ที่เกี่ยวข้องตามแนวคำถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แนวคำถามนี้เป็นเพียงแนวทางหรือคำถามนำในการค้นหาคำตอบของความเป็นมาและวิธีการจัดการความรู้ด้านปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการนำไปพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลโก้งธนู ได้แก่

1) การสร้างสัมพันธภาพ ภายหลังจากผู้วิจัยติดต่อเจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลโก่งธนูเพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูล รวมทั้งแจ้งวัตถุประสงค์ของการศึกษา วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลให้ทราบ เพื่อขอความร่วมมือในการแจ้งให้ผู้ให้ข้อมูลทราบ

2) การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยพบผู้ให้ข้อมูลตามวัน เวลาและสถานที่ที่นัดหมายไว้ โดยเลือกใช้ห้องรับรองของหน่วยงานซึ่งเป็นห้องที่มีความมิดชิด เป็นส่วนตัว และใช้สถานที่ที่เป็นที่พักอาศัยส่วนบุคคลของผู้ให้ข้อมูลในขณะสัมภาษณ์ ก่อนเริ่มการสัมภาษณ์ผู้วิจัยแจ้งวัตถุประสงค์ของการวิจัย พร้อมทั้งประโยชน์ของการศึกษารุ่นนี้ และเปิดโอกาสให้ผู้ให้ข้อมูลได้ซักถามข้อข้องใจจนมีความกระจ่างทั้งนี้ผู้วิจัยขออนุญาตผู้ให้ข้อมูลทำการบันทึกเสียงในขณะสนทนาและแจ้งระยะเวลาที่ใช้ในการสัมภาษณ์ แล้วจึงเริ่มสัมภาษณ์ตามแนวคำถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ดังตัวอย่างคำถามในแบบสัมภาษณ์ดังนี้ (1) ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรกับคำว่า “เศรษฐกิจพอเพียง” ในชุมชน (2) ในปัจจุบันผู้นำองค์กรในหลายๆชุมชนได้นำ “หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” มาใช้เป็นต้นแบบในการพัฒนาชุมชน ท่านมีความคิดเห็นโดยส่วนตัวอย่างไร (3) องค์การบริหารส่วนตำบลโก่งธนูมีการดำเนินงานหรือจุดเริ่มต้นอย่างไรที่เป็นปัจจัยในการพัฒนาชุมชนในรูปแบบ “เศรษฐกิจพอเพียงในชุมชน” (4) องค์การบริหารส่วนตำบลโก่งธนูมีวัตถุประสงค์ในการพัฒนาชุมชนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงคืออะไร (5) องค์การบริหารส่วนตำบลโก่งธนูมีวิธีการในการขับเคลื่อนแนวคิดในการพัฒนาชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อให้เป็นไปในทิศทางที่วางไว้อย่างไร (6) การจัดการความรู้ตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อให้เป็นแนวทางในการปฏิบัติร่วมกันของคนในชุมชน องค์การบริหารส่วนตำบลโก่งธนูมีวิธีการถ่ายทอดความรู้และกระบวนการจัดการในการดำเนินงานอย่างไร

3) ภายหลังจากสิ้นสุดการสัมภาษณ์ทุกครั้ง ผู้วิจัยใช้การบันทึกข้อมูลภาคสนาม (Field note) เพื่อจดบันทึกสิ่งที่สังเกตพบก่อนเริ่มการสัมภาษณ์ ในขณะสัมภาษณ์และภายหลังสัมภาษณ์ เช่น สีหน้า ท่าทาง อากัปกิริยา การแสดงออกของผู้ให้

ข้อมูลสะท้อนความคิดเห็นส่วนตัว เหตุการณ์ หรือปัญหาที่เกิดขึ้นในคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูล

4) ผู้วิจัยถอดเทปการสัมภาษณ์แบบคำต่อคำ (Verbatim) และอ่านบทสนทนาที่ได้จากการถอดเทปการสัมภาษณ์ เพื่อวิเคราะห์ลักษณะของการตั้งคำถามและสรุปประเด็นที่ยังไม่ชัดเจน พิจารณาแก้ไขข้อบกพร่องที่พบจากการสัมภาษณ์และจดบันทึกไว้เพื่อนำมาปรับปรุงในการสัมภาษณ์ครั้งต่อไป

3. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยจัดระเบียบของข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์และแยกประเด็นตามข้อคำถาม จากนั้นวิเคราะห์ข้อมูลในแต่ละประเด็นโดยใช้วิธีการตีความตามหลักการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ เพื่อสรุปผลการวิจัยโดยเรียงลำดับตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ได้แก่ สภาพการดำเนินงานตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการนำไปพัฒนาชุมชน และการจัดการความรู้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการนำไปพัฒนาชุมชน แล้วนำผลการวิจัยมาเปรียบเทียบกับข้อมูลเอกสารที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ แนวคิด ทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อทราบถึงลักษณะที่มีความคล้ายคลึงกันหรือแตกต่างกันของข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์กับข้อมูลเอกสารและสรุปผลการวิจัยโดยใช้การนำเสนอผลการวิจัยในรูปแบบการพรรณนา

4. การสร้างความน่าเชื่อถือของข้อมูล เนื่องจากงานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพดังนั้นตัวผู้วิจัยถือเป็นเครื่องมือสำคัญในการเก็บรวบรวมข้อมูลและเป็นผู้วิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยใช้วิธีการในการสร้างความน่าเชื่อถือของข้อมูลโดยใช้หลักเกณฑ์ของ Lincoln และ Guba ซึ่งกล่าวถึงวิธีการในการพิจารณาตรวจสอบความน่าเชื่อถือ (Trustworthiness) ของข้อมูลการวิจัยเชิงคุณภาพ 4 ประการ ดังนี้

1) ความน่าเชื่อถือ (Credibility) ผู้วิจัยตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูลโดยการตรวจสอบสามเส้า (Triangulation) ทั้งด้านวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลด้านทฤษฎีและโดยผู้เชี่ยวชาญ ด้านระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความคลุมลึกของข้อมูล นอกจากนี้ยังตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูลโดยให้ผู้ให้ข้อมูลตรวจสอบ (Member checks) โดยผู้วิจัยนำประเด็นที่ได้จากการวิเคราะห์

ข้อมูลเบื้องต้น ย้อนกลับมาตรวจสอบความเข้าใจของการสรุปและตีความของข้อมูลกับ
ผู้ให้ข้อมูล เพื่อให้แน่ใจว่าข้อสรุปที่ได้เป็นข้อมูลจากประสบการณ์ของผู้ให้ข้อมูลจริง

2) ความสามารถในการถ่ายโอน (Transferability) ผู้วิจัยเลือกผู้ให้
ข้อมูลที่มีความหลากหลาย เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุม เช่น ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ข้อมูล
จากการทบทวนวรรณกรรม ข้อมูลจากการสำรวจทางวิชาการ และข้อมูลจากเว็บไซต์

3) ความสามารถในการพึ่งพา (Dependability) ผู้วิจัยใช้หลายวิธีการ
เก็บรวบรวมข้อมูลที่หลากหลาย ได้แก่ การสัมภาษณ์เจาะลึก การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม
และการจดบันทึก และเชื่อมโยงข้อมูลดังกล่าวเข้าด้วยกัน เพื่อเข้าใจปรากฏการณ์ที่
เกิดขึ้นอย่างแท้จริง ตลอดจนนำผลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลมาอภิปรายร่วมกับ
ผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อลดอคติจากการวิเคราะห์และตีความข้อมูล

4) ความสามารถในการยืนยัน (Conformability) ผู้วิจัยทบทวน
วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นกรอบกระตุ้นแนวความคิดในการสร้างแนวคำถามเพื่อให้
ครอบคลุมประเด็นที่ต้องการศึกษา และผ่านการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือจาก
ผู้ทรงคุณวุฒิ ภายหลังสิ้นสุดการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยถอดคำสัมภาษณ์ที่บันทึก
ในขณะสัมภาษณ์ด้วยตนเอง และนำข้อมูลที่ได้นำบันทึกให้เป็นระเบียบและเป็น
หมวดหมู่ทุกครั้งภายหลังเสร็จสิ้นการสัมภาษณ์ในแต่ละครั้ง

ผลการศึกษา

1. สภาพการดำเนินงานตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการนำไป
พัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลโก่งธนู อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี พบว่า
การดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลโก่งธนูในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจ
พอเพียงไปพัฒนาชุมชน โดยเริ่มแรกเกิดจากแนวความคิดของนายกองค์การบริหารส่วน
ตำบลโก่งธนู ในปี พ.ศ. 2561 นายบรรหาญ เนาวรัตน์ ที่จะพัฒนาชุมชนด้วยวิธีที่เรียบง่าย
และคนในชุมชนสามารถปฏิบัติได้และไม่มีความซับซ้อนในลักษณะแบบ “วิถี
ชาวบ้าน” โดยได้นำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์และสอดแทรกใช้ควบคู่กับ
แผนพัฒนาและโครงการต่าง ๆ ที่องค์กรจัดทำขึ้นเพื่อให้ประชาชนในชุมชนมีการปฏิบัติ

ร่วมกันที่คุ้มค่า และได้รับประโยชน์สูงสุดภายใต้ความเป็น “ภูมิปัญญาท้องถิ่น” โดยองค์การบริหารส่วนตำบลโก่งธนูยังเลือกใช้หลักการ “พลังบวร” พลังความร่วมมือที่เกิดจากความสามัคคีของคนในชุมชนทั้งหมดและได้สร้างทีมพัฒนาชุมชน “ทีมพลังบวร” ขึ้นมาเพื่อช่วยขับเคลื่อนวิสัยทัศน์ในการพัฒนาชุมชนของตำบลโก่งธนูตามขั้นตอนขององค์กรโดยตรง และจากสภาพการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลโก่งธนูที่ได้จากการสังเกตกับการสัมภาษณ์ของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุมชน พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลโก่งธนูประสบความสำเร็จในการพัฒนาชุมชนอย่างมาก อันเกิดจากการร่วมมือกันระหว่างเจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลโก่งธนูและเจ้าหน้าที่ในลักษณะภาคีเครือข่ายของภาครัฐและเอกชนกับประชาชนในตำบลโก่งธนู จนเป็นชุมชนตัวอย่างของชุมชนต้นแบบ “โก่งธนูโมเดล” ในการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมตามแนวหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในปัจจุบัน

2. การจัดการความรู้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการนำไปพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลโก่งธนู อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี

องค์การบริหารส่วนตำบลโก่งธนูมีการพิจารณาว่าจะทำอย่างไรให้องค์กรบรรลุเป้าหมาย โดยเลือกใช้กระบวนการจัดการความรู้ด้านเศรษฐกิจพอเพียงที่มีอยู่ในชุมชนในรูปแบบภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นแผนพัฒนาท้องถิ่นในพื้นที่ชุมชนตำบลโก่งธนู โดยที่องค์การบริหารส่วนตำบลโก่งธนูสร้างแผนพัฒนาท้องถิ่นที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ ยุทธศาสตร์ขององค์กรเพื่อกำหนดเป้าหมายในการพัฒนา คำถามแรกที่เป็นจุดเริ่มต้นของกระบวนการจัดการความรู้ขององค์การบริหารส่วนตำบลโก่งธนู คือ องค์การบริหารส่วนตำบลโก่งธนูมีการดำเนินงานหรือจุดเริ่มต้นอย่างไรที่เป็นปัจจัยในการพัฒนาชุมชนในรูปแบบ “เศรษฐกิจพอเพียงในชุมชน” และเมื่อองค์กรนั้นมีความรู้ที่เพียงพอก็นำองค์ประกอบด้านความรู้ของเศรษฐกิจพอเพียงที่องค์กรมีไปประยุกต์ใช้ในชุมชน จนเป็นแผนพัฒนาชุมชนที่องค์การบริหารส่วนตำบลโก่งธนูได้จัดทำขึ้น เช่น การจัดการขยะในพื้นที่ของตำบลโก่งธนู โดยชุมชนมีการบริหารจัดการขยะแบบครบวงจร คัดแยกขยะกันตั้งแต่ต้นทาง จนทำให้ในชุมชนแทบไม่มีขยะเหลือทิ้ง ทว่าทั้งบริเวณในตำบลมองไปทางไหนก็ดูสะอาดตา พื้นที่สะอาดปลอดภัย คนในชุมชนตำบลโก่งธนูยึดหลัก 3 ข. คือ

ใช้น้อย ใช้ซ้ำและนำกลับมาใช้ใหม่ ทั้งนี้มีการนำขยะเปียกหรือเศษอาหารที่เหลือทิ้งมาจัดทำเป็นถังขยะเปียกลดโลกร้อน เป็นปุ๋ยหมักนำไปใช้ประโยชน์ในแปลงผักตามโครงการ “บ้านนี้มีรัก ปลูกผักกินเอง” ซึ่งเป็นโครงการต่อมา

โครงการที่จัดขึ้นได้รับพระมหากรุณาธิคุณจากสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี โดยมูลนิธิชัยพัฒนาให้เข้าร่วมโครงการในเบื้องต้นและได้รับพระราชทานเมล็ดพันธุ์ผักจากศูนย์พัฒนาพันธุ์พืชจักรพันธ์เพ็ญศิริเพื่อส่งเสริมให้ประชาชนปลูกผักปลอดภัยไว้กินเองในครัวเรือน หากเหลือก็สามารถนำไปแบ่งปันหรือจำหน่ายเพื่อเป็นรายได้เสริม รวมทั้งสามารถเก็บเมล็ดพันธุ์ที่มีเพื่อเพาะปลูกต่อได้ ต่อยอดไปถึงโครงการ “ทางนี้มีผล ผู้คนรักกัน” ได้ปุ๋ยอินทรีย์จากการจัดทำขยะเปียก เพื่อจัดการขยะครัวเรือนที่มีมากถึงร้อยละ 64 จากขยะทั้งหมดเป็นปุ๋ยให้แปลงผักสวนครัว ต่อยอดจากโครงการ “บ้านนี้มีรัก ปลูกผักกินเอง” ลดรายจ่ายในชุมชน โดยมีแนวคิดจากการ “ระเบิดจากข้างใน” ให้คนในพื้นที่ตำบลเกิดความต้องการในการปลูกผักสวนครัวด้วยตนเอง เพื่อให้เห็นถึงคุณค่าของสิ่งที่ทำจนเกิดเป็นความหวงแหนเป็นเจ้าของ ทั้งนี้ยังมีอาสาสมัครท้องถิ่นรักโลก (ออล.) เข้ามามีส่วนร่วมในการทำขยะเปียกและสร้างจิตสำนึกในการทำขยะเปียกให้เป็นปุ๋ย สร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมให้กับกลุ่มเด็กเล็ก ๆ ตั้งแต่วัยเด็กที่เรียกว่า “ออล.น้อย” ทำให้เกิดความเข้มแข็งที่ยั่งยืน มีการแบ่งหน้าที่กันอย่างชัดเจน มีธนาคารขยะทุกหมู่บ้าน ก่อให้เกิดสวัสดิการของคนในชุมชนรวมถึงการจัดทำ “ธนาคารน้ำใต้ดิน” เพื่อแก้ปัญหา น้ำแล้งและน้ำท่วมได้สำเร็จ จนเกิดการปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม

องค์การบริหารส่วนตำบลโก่งธนูได้ปรับการดำเนินงานถึงการเตรียมความพร้อมด้านอาหารของชุมชน โดยต่อยอดจากโครงการ “บ้านนี้มีรัก ปลูกผักกินเอง” ไปสู่โครงการ “บ้านนี้มีรัก ปลูกผักแบ่งปัน” เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนของคนในชุมชน ด้วยการนำพืชผักที่ปลูกอย่างปลอดภัยในโครงการมาห่อหุ้มด้วยวัสดุธรรมชาติ และขายในราคาถูกให้กับประชาชนในชุมชน ทั้งนี้เป็นการเชื่อมโยงรายได้มาจากทางจังหวัด เพื่อรับมาปฏิบัติภายในตำบลจนเกิดรูปธรรมและต่อยอดขยายผลเป็นมาตรการช่วยเหลือแบ่งปันกันของชุมชน ความรู้ที่องค์กรได้จัดการนั้นจึงไม่อาจจำกัดเพียงความรู้ที่มีอยู่

ในทางทฤษฎีเท่านั้น แต่รวมถึงความรู้ที่เกี่ยวข้องกับสังคมรอบกว้าง มิติทางสังคม สิ่งแวดล้อม และมุมมองวัฒนธรรมของคนในท้องถิ่นนั้น ๆ ให้สอดคล้องตามหลักการที่เรียกว่า “ไม่ยึดติดตำรา” ยิ่งไปกว่านั้นความรู้ที่ปรากฏในปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงยังประกอบด้วยความรู้(สติ)กับความรู้(ปัญญา) ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญที่วิชาการหรือทฤษฎีที่ต้องแสวงหาและเรียนรู้ให้่องแท้เพิ่มขึ้น และกระบวนการจัดการความรู้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการนำไปพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลโก่งธนูมีดังนี้

2.1 การบ่งชี้ความรู้ (Knowledge identification) พบว่า เมื่อองค์กรต้องการพัฒนาชุมชนตามวิสัยทัศน์ขององค์กรอันเกิดจากแนวความคิดของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลโก่งธนู โดยการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้เป็นแนวทางและแบบแผนในการกำหนดแผนพัฒนาชุมชนในลักษณะรูปแบบที่เรียบง่าย และประชาชนในชุมชนสามารถทำกันได้อย่างพร้อมเพียงแบบไม่ยุ่งยากและซับซ้อนในระยะเวลาสั้น ๆ สามารถเห็นผลได้อย่างรวดเร็ว องค์กรจึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีความรู้ในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการพัฒนาชุมชนให้มากขึ้นกว่าที่มีอยู่ โดยองค์กรได้รวบรวมความรู้จากผู้ที่มีความรู้เฉพาะทางและจากผู้ที่รู้จักจริงในพื้นที่ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น ราษฎรชาวบ้านที่มีความรู้เฉพาะทางด้านเกษตรกรรม ศิลปหัตถกรรม หรือแบบแผนการพัฒนาชุมชนตัวอย่างจากหน่วยงานอื่น รวมทั้งยังส่งเจ้าหน้าที่ขององค์กรไปศึกษาและดูงานในพื้นที่ของการพัฒนาชุมชนต้นแบบต่าง ๆ ทั้งยังเปิดโอกาสรับเชิญให้วิทยากรที่มีความรู้ความสามารถจากหน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุมชนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงเข้ามาให้ความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาชุมชนแก่บุคลากรในองค์กร และความรู้ที่ได้นั้นสามารถรวบรวมไว้เพื่อถ่ายทอดถึงความสำคัญและความจำเป็นในการกำหนดขอบเขตโครงการและแผนพัฒนาชุมชนขององค์กรในอนาคต

2.2 การสร้างและแสวงหาความรู้ (Knowledge creation and acquisition) พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลโก่งธนูมีวิธีการรวบรวมความรู้จากการส่งบุคลากรในองค์กรไปศึกษาดูงาน ดูวิธีการจัดการ ดูวิธีการดำเนินงานและรวมถึงตัวอย่างจากแหล่ง

ต่าง ๆ แล้วนำความรู้ที่ได้นั้นกลับมาถ่ายทอดให้กับบุคลากรภายในองค์กรให้ได้รับรู้กัน โดยทั่วถึง ทั้งยังคัดเลือกให้บุคลากรที่มีความชำนาญในด้านการพัฒนาชุมชนนำความรู้ และข้อมูลที่ได้มาเก็บรวบรวมและจัดทำเนื้อหาที่เหมาะสม องค์การบริหารส่วนตำบลโง้ง หนองสร้างทีมงานในการพัฒนาชุมชนในเขตพื้นที่ของตำบลโง้งหนองสร้างจากการกำหนดแผนและ โครงการต่าง ๆ ขององค์กร สำหรับความรู้ที่องค์กรจำเป็นต้องมีแต่ยังไม่มี องค์การบริหารส่วนตำบลโง้งหนองสร้างมีการรวบรวมความรู้ต่างๆ ทั้งจากภายนอกในแบบวิทยากร การให้ข้อมูลโดยตรงจากกลุ่มชาวบ้านที่มีความรู้มาตั้งแต่ครั้งในอดีต ไม่ว่าจะเป็นจากคำบอกเล่าหรือการปฏิบัติสืบทอดกันมา รวมถึงผู้มีความรู้จริงและประสบการณ์โดยตรง โดยได้นำมาถ่ายทอดและประยุกต์ใช้ ทั้งนี้ยังสร้างความรู้ใหม่สอดแทรกลงในระบบการพัฒนาชุมชนจากความรู้เดิมที่มีอยู่ให้มีความชัดเจนและรู้สึกเพื่อก่อให้เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เช่น “ธนาคารขยะประชารัฐ อบต.โง้งหนองสร้าง” โครงการที่สร้างรายได้ของคนในพื้นที่จากขยะให้กลายเป็นเงินสนับสนุนฌาปนกิจสงเคราะห์จากกองทุนธนาคารขยะต่อยอดโครงการ “เพื่อนช่วยเพื่อน” ซึ่งเป็นวิธีการบริหารจัดการขยะในชุมชนขององค์กรมากกว่า 3 ปี มีรายได้มากกว่า 3 ล้านบาทเพื่อประโยชน์ของคนในชุมชน

2.3 การจัดความรู้ให้เป็นระบบ (Knowledge organization) พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลโง้งหนองสร้างจัดทาระบบความรู้ในการพัฒนาชุมชนตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงไว้อย่างเป็นระบบ โดยองค์กรมีทีมงานรวบรวมข้อมูลจัดเก็บความรู้ในด้านการพัฒนาชุมชนตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงทุก ๆ ขั้นตอนในมุมมองและมิติต่าง ๆ เช่น ป้ายประชาสัมพันธ์กิจกรรมการเรียนรู้ของชุมชน ป้ายการรณรงค์ให้ปฏิบัติกันโดยพร้อมเพรียงของกิจกรรมการพัฒนาชุมชนในโครงการต่างๆ แผ่นพับเกร็ดความรู้ในด้านการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในชีวิตประจำวัน รวมถึงข้อมูลในการเล็งเห็นถึงปัญหาที่อาจเกิดขึ้นและยังคงมีอยู่ โดยจัดเก็บและรวบรวมข้อมูลและความรู้เหล่านั้นไว้ที่ศูนย์การเรียนรู้ของชุมชน (ศูนย์กลางการเรียนรู้ของตำบลโง้งหนองสร้าง) การดูแลและคอยให้คำแนะนำและคำชี้แจงจากบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลโง้งหนองสร้างที่สับเปลี่ยนหมุนเวียนกันอยู่ตลอดเวลา เพื่อให้ผู้ที่สนใจหรือผู้ที่เข้ามาศึกษาดูงานมีความเข้าใจและนำไปศึกษาได้ง่ายและรวดเร็ว และการได้รับรางวัลที่แสดงให้เห็นว่าองค์กรเป็น

ชุมชนต้นแบบการเรียนรู้ ทำให้เว็บไซต์ขององค์กรมีบอร์ดประชาสัมพันธ์และผังกิจกรรมต่าง ๆ ที่องค์กรขับเคลื่อนความรู้ในหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอย่างเป็นระบบตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงแผนการปฏิบัติเพื่อพัฒนาชุมชนในอนาคต นอกจากนี้ยังมีกระดานถามตอบข้อสงสัยหรือแนวทางการปฏิบัติงานและกำหนดระยะเวลาลงพื้นที่ชี้แจงต่าง ๆ และข้อสรุปที่สามารถเข้าไปศึกษาได้

2.4 การประมวลและกลั่นกรองความรู้ (Knowledge codification and refinement) พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลโก่งธนูมีการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนและโครงการต่าง ๆ ที่เป็นแผนงานในการพัฒนาชุมชน โดยผ่านการเห็นชอบของมติที่ประชุมขององค์กร เพื่อที่บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลโก่งธนูจะได้รับรู้โดยทั่วกัน และเพื่อให้สอดคล้องกับการปฏิบัติตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 หมวด 3 มาตรา 11 ส่วนราชการมีหน้าที่พัฒนาความรู้ในส่วนราชการเพื่อให้มีลักษณะเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ โดยกระบวนการจัดการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการนำไปใช้พัฒนาชุมชนและรวมถึงโครงการต่าง ๆ ที่มีส่วนผลักดันให้การพัฒนาชุมชนมีผลสัมฤทธิ์นั้น องค์การบริหารส่วนตำบลโก่งธนูมีการจัดการวางแผนในทุกขั้นตอนของระบบการพัฒนา บุคลากรสามารถจัดการความรู้และกลั่นกรองความรู้ที่ได้นั้น ตั้งแต่เริ่มต้นโครงการจนถึงการเก็บข้อมูลของปัญหาและผลกระทบอันอาจเกิดตามมา โดยองค์กรมีการรวบรวมและประมวลผลแผนการพัฒนาชุมชนทุกช่วงเวลา องค์กรสามารถปรับรูปแบบปรับเปลี่ยนความรู้ที่ใช้ในการพัฒนาชุมชนที่ได้รับนั้นให้ทันสมัยและเหมาะสมแก่การที่บุคลากรขององค์กรเข้าใจได้ง่าย เช่น การทำความเข้าใจขององค์กรต่อประชาชนในชุมชนในเรื่องการจัดการขยะของชุมชนที่ทุกครัวเรือนสามารถทำความเข้าใจและปฏิบัติตามแผนงานในการพัฒนาองค์กรได้โดยตลอด จนกลายเป็นชุมชนตัวอย่างในการศึกษาดูงานขององค์กรอื่น ๆ ในด้านการพัฒนาชุมชนเพื่อสิ่งแวดล้อมที่ดี

2.5 การเข้าถึงความรู้ (Knowledge access) พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลโก่งธนูมีวิธีการจัดการความรู้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการนำไปพัฒนาชุมชน ในด้านการเข้าถึงความรู้ของบุคลากรในองค์กร โดยรวบรวมความรู้ทั้งหมดขึ้นมาเป็น

แผนพัฒนาชุมชนตามวิสัยทัศน์ขององค์กร การมุ่งเน้นให้บุคลากรปฏิบัติตามและต้องปฏิบัติร่วมกันทุกฝ่ายเพื่อความเข้าใจที่ตรงกัน มีการสรรหาวิทยากรผู้มีความรู้พิเศษหรือเชี่ยวชาญเฉพาะทางในการปฏิบัติงานต่าง ๆ (ปราชญ์ชาวบ้าน) แล้วจำแนกตามองค์ความรู้ตามหน้าที่ความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานเพื่อถ่ายทอดความรู้ดังกล่าวให้บุคลากรทุกคนในสังกัดขององค์กรได้ทราบ และเพื่อให้เข้าใจถึงทฤษฎีวิธีการปฏิบัติต่อชุมชน นอกจากนี้องค์กรยังจัดทำศูนย์การเรียนรู้ของชุมชนเพื่อส่งเสริมความรู้ในการพัฒนาชุมชนตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อกระจายความรู้ทั้งหมดในการพัฒนาชุมชน และบุคลากรในองค์กรยังสามารถปฏิบัติต่อประชาชนในชุมชนให้เห็นเป็นรูปธรรมได้ เช่น มีทีมงานในการพัฒนาชุมชน (ทีมพลังบวร) ขององค์กรที่คอยให้คำแนะนำในเรื่องต่าง ๆ แก่ประชาชนในชุมชน ซึ่งผู้วิจัยค้นพบว่าองค์กรยังเป็นส่วนที่กระจายความรู้ต่าง ๆ ไปถึงประชาชนในชุมชนได้รับทราบอย่างทั่วถึง และประชาชนในชุมชนทุกครัวเรือนสามารถเข้าถึงความรู้ มีความเข้าใจที่ตรงกันและปฏิบัติเหมือนกันได้

2.6 การแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ (Knowledge sharing) พบว่า องค์กรการบริหารส่วนตำบลโก่งธนูมุ่งเน้นให้บุคลากรมีการพัฒนาความรู้ในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ควบคู่กับการพัฒนาชุมชน และให้ความสำคัญในการสร้างวัฒนธรรมการแลกเปลี่ยนความรู้ ทั้งการแลกเปลี่ยนความรู้จากบุคลากรภายนอกกับบุคลากรภายในและบุคลากรภายในองค์กรด้วยกัน โดยมุ่งเน้นให้เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อแบ่งปันประสบการณ์ในการปฏิบัติงานและความรู้ที่ได้รับจากการถ่ายทอดระบบการทำงานให้ผู้อื่นทราบ องค์กรสนับสนุนให้มีการสร้างระบบการทำงานในลักษณะระบบพี่เลี้ยงสอนงานและมีทีมงานในการพัฒนาชุมชนที่เข้มแข็ง มีการจัดการที่เป็นระบบคอยถ่ายทอดความรู้ในรูปแบบการจัดทำเอกสาร การจัดทำฐานความรู้ หรือโดยการนำระบบการรวบรวมข้อมูลทางเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ เพื่อให้เข้าถึงระบบการจัดการความรู้ ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการพัฒนาชุมชนได้ง่ายและรวดเร็ว ทั้งยังส่งเสริมการพัฒนาการจัดการความรู้ที่องค์กรมีอยู่ให้เป็นความรู้ที่ชัดเจนและรู้ลึกในรูปแบบการลงพื้นที่ปฏิบัติการจริง

2.7 การเรียนรู้ (Learning) พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลโก่งธนูนำความรู้ที่องค์กรมีอยู่มาใช้ในการตัดสินใจสร้างแผนพัฒนาชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และนำมาปรับใช้ในการปฏิบัติงานให้มีความถูกต้องตามหลักการวิธีการและมีความทันสมัย บุคลากรขององค์กรมีความสามารถในการเชื่อมโยงความรู้ทั้งหมดในการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้พัฒนาชุมชนได้ในทุกมิติ ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม การเรียนรู้ของบุคลากรในองค์กรนั้นทำให้เกิดความรู้ใหม่มากมาย ซึ่งเพิ่มพูนองค์ความรู้ที่องค์กรมีอยู่แล้วให้มากขึ้น และนำไปใช้เพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ ๆ จนอาจเป็นวงจรที่ไม่สิ้นสุด หรือ “วงจรแห่งการเรียนรู้” องค์การบริหารส่วนตำบลโก่งธนูจึงมั่นใจว่าทุกองค์ประกอบของระบบการจัดการความรู้ต้องมีการบูรณาการสัมพันธ์กันทั้งหมด เพื่อให้วงจรการเรียนรู้สามารถหมุนได้อย่างต่อเนื่องและเป็นประโยชน์ต่อโครงการหรือแผนพัฒนาชุมชนอื่น ๆ ต่อไป

สรุปและอภิปรายผล

จากการศึกษาการจัดการความรู้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการนำไปพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลโก่งธนู อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี มีประเด็นสำคัญที่ต้องนำมาอภิปราย ดังนี้

1. สภาพการดำเนินงานตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการนำไปพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลโก่งธนู อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี กล่าวคือ องค์การบริหารส่วนตำบลโก่งธนู มีการคิดวิเคราะห์วางแผนในการจัดทำโครงการทุกๆ โครงการอย่างมีระบบและมีเป้าหมายที่ชัดเจนในการพัฒนาชุมชนอย่างเป็นขั้นตอนและมีหลักการวางแผนการดำเนินการที่มีระบบ รูปแบบในการพัฒนาและแผนของโครงการมากมายที่องค์กรได้จัดทำขึ้นล้วนแต่เป็นรูปแบบพึ่งพาตนเองที่เรียบง่ายและพอเพียงตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง โดยองค์การบริหารส่วนตำบลโก่งธนูจัดทำการประเมินผลเปรียบเทียบกับความเป็นไปได้ในมิติต่าง ๆ ของคนในชุมชนกับการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในรูปแบบของการพัฒนา เริ่มต้นที่การทำความเข้าใจกับบุคคลในชุมชน เร่งชี้ให้เห็นถึงผลที่เกิดขึ้นและต้องมีการแก้ไขอันมีสาเหตุที่เกิดจากปัจจัยต่าง ๆ

โดยอาศัยระยะเวลาเป็นตัวชี้วัดในการหาข้อมูลเพื่อเป็นแนวทางในการเพิ่มศักยภาพของการพัฒนาให้ดีขึ้น ตามคำสัมภาษณ์ที่ว่า “...โครงการทั้งหมดที่องค์การบริหารส่วนตำบลโคงธุนำนั้น ทุกแผนการพัฒนา ทุกโครงการผ่านความเห็นชอบของที่ประชุมเพื่อที่บุคลากรขององค์กรนั้นจะได้รับทราบ รับฟังคำชี้แจงและแนวทางการปฏิบัติ เพราะทุก ๆ แผนโครงการเป็นการสานต่อรุ่นสู่รุ่น ดังนั้น ในระบบการทำงานจึงต้องมีการวางแผนเพื่อรับมือกับผลกระทบและปัญหาที่จะตามมาในภายหลัง รวมถึงการวางรากฐานของโครงการต่อไปในระยะยาว...” (บรรพลาญ เนาวรัตน์, 2564) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ นพรัตน์ ดวงแก้วเรือน และคณะ (2559: 67-68) ที่ระบุว่าในยุคที่ชุมชนและรัฐร่วมมือกันจัดการทรัพยากรเห็นได้ว่าชุมชนเข้ามามีบทบาทในการมีส่วนร่วมในความรับผิดชอบดูแลจัดการทรัพยากรในพื้นที่ร่วมกับรัฐ โดยสร้างความเชื่อมั่นว่าชุมชนสามารถจัดการ ดูแล และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรอย่างยั่งยืน ภายใต้การมองทรัพยากรเป็นของทุกคนในชุมชนได้รับประโยชน์โดยตรง และหากชุมชนไม่ดูแลรักษาทรัพยากรที่มีอยู่ ชุมชนอาจได้รับผลกระทบก่อนชุมชนอื่น ดังนั้น การที่จะให้รัฐยอมรับการจัดการจำเป็นต้องเรียนรู้หลักการการทำงานภายใต้กรอบทฤษฎีความน่าเชื่อถือของระบบฐานข้อมูล โดยนำหลักวิชาการเข้ามาใช้ในการทำงานผสมผสานกับความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ชุมชนมีอยู่ โดยคนในชุมชนต้องปรับทัศนคติและเรียนรู้การจัดการข้อมูลด้วยตนเองจนนำไปสู่การสร้างการยอมรับพลังชุมชนจัดการตนเอง โดยกำกับดูแลร่วมกันระหว่างรัฐกลางกับรัฐท้องถิ่น รัฐท้องถิ่นกับรัฐในท้องถิ่นที่ผสมผสานความร่วมมือกับประชาชนที่อยู่ท้องถิ่นงานขับเคลื่อนร่วมกัน

จากความสัมพันธ์ดังกล่าวยังมีความสอดคล้องกับแนวคิดของ วัชรพงษ์ สมพรชัย (2556) ที่กล่าวว่า ระบบการศึกษานับพื้นฐานของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงต้องสอนให้นักศึกษาคำนึงถึงความพอประมาณในการดำเนินชีวิต ไม่โลภ ไม่ฟุ้งเฟ้อ มีการตัดสินใจบนพื้นฐานของเหตุผล ไม่ใช่อารมณ์ ฝึกให้มีการมองไปข้างหน้า และเตรียมตัวให้พร้อมกับความผันผวนของเหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างรู้เท่าทัน รวมถึงการหมั่นแสวงหาความรู้เพื่อให้เกิดความรอบรู้ในด้านต่าง ๆ ฝึกฝนตนเองให้มีความรอบคอบและระมัดระวัง โดยใช้สติปัญญาในการทำงานและดำเนินชีวิต ที่สำคัญปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงยังเน้นให้นักศึกษามีคุณธรรม มีความอดทน ความขยันหมั่นเพียร ความซื่อสัตย์ การไม่เบียดเบียน

ผู้อื่น การแบ่งปันและช่วยเหลือซึ่งกันและกันเป็นพื้นฐานในการดำเนินชีวิต เนื่องจาก ความรู้ต่าง ๆ ไม่สามารถก่อประโยชน์ให้กับตนเองหรือผู้อื่นได้อย่างเต็มที่และถูกต้องหาก ผู้นำไปใช้ขาดคุณธรรม นอกจากนี้การพัฒนาตนเองของนักศึกษาควรมุ่งไปสู่การบูรณา การความรู้ทั้งเนื้อหา วิธีการ แหล่งเรียนรู้ และผู้รู้อย่างกว้างขวาง ควรพัฒนา กระบวนการเรียนรู้ไปพร้อมกับการสร้างวัฒนธรรมแห่งการเรียนรู้ คือ การเรียนแบบมี เหตุมีผลหรือความพอดี พอประมาณ รวมทั้งการปลูกฝังระบบคุณค่าต่าง ๆ ดังเช่นที่ กล่าวมาแล้ว ทั้งนี้เพื่อทำให้เกิดสติปัญญา ความรอบรู้ และศีลธรรมที่เป็นปัจจัยสำคัญทำ ให้สังคมดำรงอยู่ได้อย่างเข้มแข็งและพอเพียงภายใต้กระแสของโลกาภิวัตน์ (วัชรพงษ์ สมพรชัย, 2565)

นอกจากนี้ผลการวิจัยยังสอดคล้องกับคำสัมภาษณ์ที่ว่า “...หลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียงเหมาะสมแก่การเป็นต้นแบบของการพัฒนาชุมชน เราเริ่มที่ตนเองใน การปฏิบัติต่อไปสู่พื้นฐานสู่ครอบครัวปฏิบัติทั้งครอบครัว หลาย ๆ ครอบครัวปฏิบัติใน ชุมชนก็เกิดผลที่ดีมีประสิทธิภาพ เป็นกำไรให้กับชุมชน และเป็นแบบอย่างกับชุมชนอื่น ๆ การพัฒนาตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงไม่มีอะไรซับซ้อนปฏิบัติไม่ยากเพียงผู้ที่จะปฏิบัติ ใส่ใจ มีความตั้งใจและความซื่อสัตย์กับตนเองก็สามารถปฏิบัติได้...” (ไพบุลย์ กลิ่น กระจ่าย, 2564) และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ศุภชัย เกิดเจริญพร (2560: 67) ที่ พบว่าการจัดการความรู้ด้านเกษตรธรรมชาติของบุคลากรภายในศูนย์การเรียนรู้ทฤษฎี ใหม่ บุคลากรมีเป้าหมายการจัดการความรู้ คือ การพัฒนาคน การพัฒนางานและการ พัฒนางค์การ มีการแลกเปลี่ยนความรู้ทั้งภายใน การอบรมจากครู รุ่นพี่สอนงานรุ่นน้อง และภายนอกศูนย์การเรียนรู้ทฤษฎีใหม่ การศึกษาดูงานนอกสถานที่ การพูดคุยซักถาม กับคณะที่เข้ามาศึกษาดูงาน มีการรวบรวมความรู้ในรูปแบบการจดจำ การจดบันทึก และมีการสร้างความรู้จากตนเองและผู้อื่น

2. การจัดการความรู้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการนำไปพัฒนาชุมชนของ องค์การบริหารส่วนตำบลโก้งธนู อำเภอมือง จังหวัดลพบุรี ตามหลักทั้ง 7 ด้านของ กระบวนการจัดการความรู้นั้น พบว่า นายกองการบริหารส่วนตำบลโก้งธนูเป็นบุคคลที่ สำคัญ โดยมีความคิดเริ่มต้นในการพัฒนาชุมชนตามโครงสร้างที่องค์การบริหารส่วน

ตำบลโก่งธนูวางไว้ แนวคิดในการพัฒนาเกิดจากผู้นำองค์กรทำความเข้าใจหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้อย่างถ่องแท้และมีความเข้าใจในสภาพของชุมชน ซึ่งในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปพัฒนาชุมชนจำเป็นต้องมีการวิเคราะห์ศักยภาพของชุมชนเพื่อทราบถึงจุดอ่อนและอุปสรรคในการพัฒนา แล้วจึงนำข้อมูลไปใช้ในการวางแผนจัดอุปสรรค กำจัดจุดอ่อนและสร้างโอกาสในการพัฒนาชุมชน สอดคล้องกับแนวคิดของ สุวรรณ เจริญเสาวภาคย์ และคณะ (2548: 53-55) ที่กล่าวถึงภาวะผู้นำและกลยุทธ์ ซึ่งการจัดการความรู้จะประสบความสำเร็จอย่างดั่งนั้น จะต้องได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหารองค์กร ผู้บริหารต้องเข้าใจแนวคิดและตระหนักถึงประโยชน์ที่จะได้รับจากการจัดการความรู้เพื่อสื่อสารและผลักดันให้มีการจัดการความรู้ในองค์กร นอกเหนือจากการสนับสนุนจากผู้บริหารแล้วอีกปัจจัยหลักที่ช่วยให้องค์การบรรลุผลสำเร็จในการจัดการความรู้ที่กำหนดเป็นแผนงานและกิจกรรมต่าง ๆ ที่จำเป็นเพื่อช่วยให้องค์การสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ดังนั้น การจัดการความรู้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการนำไปพัฒนาชุมชนทั้ง 7 ด้านของกระบวนการจัดการความรู้ขององค์การบริหารส่วนตำบลโก่งธนู สรุปได้ดังนี้

2.1 ด้านการบ่งชี้ความรู้ องค์การบริหารส่วนตำบลโก่งธนูพัฒนาชุมชนโดยใช้ทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางหลักในการพัฒนาชุมชน ความรู้ที่องค์กรมีอยู่จึงยังไม่เพียงพอ เพื่อให้ตรงตามแนววิสัยทัศน์ขององค์กรที่มีนั้นองค์กรจึงจำเป็นต้องรวบรวมข้อมูลจากบุคลากรทั้งภายในและภายนอก ทั้งผู้ที่มีความรู้จริงและประสบการณ์โดยตรงให้มากที่สุด เพื่อนำมาประยุกต์และสอดแทรกในระบบการพัฒนาชุมชนจากความรู้เดิมที่มีอยู่ให้มีความชัดเจนและรู้สึกเพื่อก่อให้เกิดประสิทธิภาพ และในด้านการบ่งชี้ความรู้เป็นคุณลักษณะลำดับแรกของการจัดการความรู้ ในคำนิยามตรงตัวจึงสัมพันธ์และสอดคล้องกับแนวคิดของ นันทิพย์ วิภาวิน (2557: 8) ที่ให้ความหมายของการจัดการความรู้ว่าเป็นการกำหนดความรู้เชิงกลยุทธ์ที่องค์กรต้องการ เพื่อรวบรวมองค์ความรู้นั้นให้เป็นคลังความรู้ขององค์กร เพื่อให้ทุกคนในองค์กรสามารถเข้าถึงความรู้นั้นได้และเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเอง รวมทั้งปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ อันจะส่งผลให้เกิดองค์การแห่งการเรียนรู้ตามมา ซึ่งในสภาพการดำเนินงานขององค์การบริหาร

ส่วนตำบลโก่งธนูนั้น แนวความคิดในการพัฒนาชุมชนเริ่มต้นที่นายกองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีวิสัยทัศน์ในการพัฒนาชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ดังนั้น ในด้านการบ่งชี้ความรู้นั้นผู้นำขององค์กรจึงเป็นผู้ที่มีบทบาทในการกำหนดนโยบายและแผนของการพัฒนาชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จำรัส โคตะยนต์ และวิไลวรรณ สมโสภณ (2555) ที่พบว่าหมู่บ้านมีผู้นำที่เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ชาวบ้านในเรื่องการดำเนินชีวิตอย่างพอเพียง เป็นที่ปรึกษาและเป็นผู้ประสานระหว่างเจ้าหน้าที่ของรัฐกับหมู่บ้าน มีความพร้อมที่จะเสียสละให้แก่ส่วนรวม มีการจัดตั้งกลุ่มอาชีพเพื่อให้สมาชิกในหมู่บ้านช่วยเหลือกัน ชาวบ้านมีความต้องการที่จะพัฒนาตนเองและครอบครัวตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

2.2 ด้านการสร้างและแสวงหาความรู้ พบว่า ประเด็นสำคัญของการสร้างความรู้ได้อย่างถูกต้องนั้น ต้องคำนึงถึงการนำความรู้ที่ได้มาสังเคราะห์ให้เห็นถึงความสามารถในการคิดที่จะตั้งองค์ประกอบต่าง ๆ มาหลอมรวมกันภายใต้โครงสร้างใหม่อย่างเหมาะสม เพื่อให้เกิดสิ่งใหม่ที่มีลักษณะเฉพาะแตกต่างไปจากเดิมซึ่งเป็นส่วนที่ยากที่สุด องค์การบริหารส่วนตำบลโก่งธนูมีวิธีการรวบรวมความรู้จากการส่งบุคลากรในองค์กรไปศึกษาดูงานวิธีการจัดการ วิธีการดำเนินงานและตัวอย่างจากแหล่งต่าง ๆ แล้วนำความรู้ที่ได้นั้นกลับมาถ่ายทอดให้กับบุคลากรภายในองค์กรให้ได้รับรู้กันโดยทั่วถึง โดยองค์กรมีทีมงานรวบรวมข้อมูลและจัดเก็บความรู้ในการพัฒนาชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงทุกขั้นตอนในมุมมองและมิติต่าง ๆ รวมถึงสร้างแนวความคิดใหม่ ๆ ในการพัฒนาชุมชน สอดคล้องกับแนวคิดของ มาร์ควาร์ด (Marquardt, 1996: 23-29) ที่ชี้ให้เห็นถึงรูปแบบในการสร้างความรู้ ได้แก่ การนำความรู้ที่ได้จากการรวบรวมและสังเคราะห์ความรู้ที่มีอยู่เข้าด้วยกันเป็นความรู้ใหม่และความรู้เกิดขึ้นจากการสร้างกิจกรรมที่องค์การสามารถดำเนินการเพื่อสร้างความรู้ และยังสอดคล้องกับแนวคิดของ เจษฎา นกน้อย และคณะ (2552: 42) ที่อธิบายว่าองค์การควรแสวงหาความรู้ที่มีประโยชน์และมีผลต่อการดำเนินงานจากแหล่งต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกองค์กร เพื่อเป็นประโยชน์ในการสร้างความรู้ใหม่ให้เกิดขึ้น

2.3 ด้านการจัดความรู้ให้เป็นระบบ องค์กรมีทีมงานบุคลากรในการจัดเก็บข้อมูลและความรู้ด้านการพัฒนาชุมชนโดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในประเภทต่าง ๆ เก็บรวบรวมไว้ที่ศูนย์การเรียนรู้ของตำบลใกล้เคียง มีบุคลากรดูแล ให้คำแนะนำและคำชี้แจงที่สับเปลี่ยนหมุนเวียนกันอยู่ตลอดเวลา เพื่อให้ผู้สนใจค้นหาหรือผู้ที่เข้ามาศึกษาดูงานมีความเข้าใจและนำไปศึกษาได้ง่ายและรวดเร็ว ซึ่งสอดคล้องกับกระบวนการจัดการความรู้ที่ใช้จัดทำแผนการจัดการความรู้ในโครงการนำร่องของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการและสถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ (2548: 5-6) ที่ระบุว่าการจัดการความรู้ให้เป็นระบบเป็นการวางโครงสร้างความรู้เพื่อเตรียมพร้อมสำหรับการจัดเก็บความรู้ให้เป็นระบบเป็นขั้นตอนเรียกว่าเป็นการสร้างคลังความรู้ มีการจัดแบ่งความรู้ออกเป็นประเภทต่างๆ เพื่อให้การรวบรวม การค้นหา การนำไปใช้ทำได้ง่ายและรวดเร็ว สามารถเข้าถึงแหล่งความรู้ได้โดยง่าย ซึ่งเป็นการรวบรวมความรู้ที่มีอยู่ในองค์กร การแปลงความรู้ฝังลึกให้เป็นความรู้ชัดแจ้ง การสร้างตัวแทนข้อมูลและออกแบบโครงสร้างข้อมูล การจัดเก็บความรู้ไว้ในคลังความรู้โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นเครื่องมือสำคัญในการดำเนินการ

2.4 ด้านการประมวลและกลั่นกรองความรู้ องค์กรมีการจัดการวางแผนในทุกขั้นตอนของระบบการพัฒนาบุคลากรขององค์กร สามารถจัดการความรู้และกลั่นกรองความรู้ที่ได้นั้นตั้งแต่เริ่มต้นโครงการจนถึงการเก็บข้อมูลของปัญหาและผลกระทบที่อาจเกิดตามมา องค์กรสามารถปรับรูปแบบปรับเปลี่ยนความรู้ที่ใช้ในการพัฒนาชุมชนที่ได้รับนั้นให้ทันสมัยและบุคลากรขององค์กรเข้าใจได้ง่าย สอดคล้องกับแนวคิดของ บุญดี บุญญากิจ (2549: 54) ที่กล่าวถึงการประมวลและกลั่นกรองความรู้ว่า นอกจากการจัดทำสารบัญความรู้อย่างเป็นระบบแล้ว องค์กรต้องประมวลความรู้ให้อยู่ในรูปแบบและภาษาที่เข้าใจง่ายและใช้ได้ง่ายซึ่งอาจทำได้ในหลายลักษณะ กล่าวคือ การจัดทำหรือปรับปรุงรูปแบบเอกสารให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน องค์กรควรจัดทำคำอธิบายศัพท์ของคำจำกัดความ ความหมายของคำต่าง ๆ ที่แต่ละหน่วยงานใช้ในการปฏิบัติงาน เพื่อให้มีความเข้าใจตรงกันซึ่งจะช่วยทำให้การป้อนข้อมูลความรู้ การแบ่งประเภทและการจัดเก็บได้มาตรฐานเดียวกัน ที่สำคัญต้องมีการปรับปรุงอธิบายศัพท์ให้ทันสมัย

ตลอดเวลา รวมทั้งต้องให้ผู้ใช้งานสามารถค้นหาและเปิดใช้ได้อย่างสะดวกรวดเร็ว ตลอดจนมีการเรียบเรียง ตัดต่อและปรับปรุงเนื้อหาให้มีคุณภาพดีในด้านต่าง ๆ เช่น ความครบถ้วน เที่ยงตรง ทันสมัย สอดคล้องและตรงตามความต้องการของผู้ใช้ และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ กิตติธัญญา บุญยกุลศิริโรตม์ (2554) ที่พบว่าการประมวลและกลั่นกรองความรู้ทำโดยการกำหนดรูปแบบของความรู้เพื่อนำความรู้ที่เก็บรวบรวมมากลั่นกรองให้เป็นรูปแบบตามที่ได้ทำการกำหนด ก่อนดำเนินการบรรจุลงในระบบตามหมวดหมู่ข้อมูล ในส่วนของขั้นตอนนี้จะนำข้อมูลที่รวบรวมได้และจัดหมวดหมู่แล้วมากำหนดรูปแบบความรู้ข้อมูลที่เหมาะสมสำหรับการนำเข้าสู่ระบบเว็บไซต์การจัดการความรู้

2.5 ด้านการเข้าถึงความรู้ องค์กรมีการสรรหาวิทยากรผู้มีความรู้พิเศษหรือเชี่ยวชาญด้านการปฏิบัติงานต่าง ๆ แล้วจำแนกตามองค์ความรู้ตามหน้าที่ความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานนั้น เพื่อถ่ายทอดความรู้ดังกล่าวให้บุคลากรในสังกัดขององค์กรทราบทุกคน และเพื่อให้เข้าใจถึงทฤษฎีวิธีการปฏิบัติต่อชุมชน องค์กรยังจัดทำศูนย์การเรียนรู้ของชุมชนเพื่อส่งเสริมความรู้ในการพัฒนาชุมชนตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อกระจายความรู้ทั้งหมดที่องค์กรมีอยู่ในการพัฒนาชุมชน และบุคลากรในองค์กรยังสามารถปฏิบัติต่อประชาชนในชุมชนให้เห็นเป็นรูปธรรม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ แมคคีน และสมิธ (McKeen & Smith 2003 อ้างถึงใน ฅนภัทร วรเจริญศรี, 2553: 57) ที่กล่าวถึงการเข้าถึงความรู้ที่องค์กรต้องรู้ว่าจะเข้าถึงความรู้ได้อย่างไร ซึ่งอาจได้จากผู้รู้หรือเครือข่ายต่าง ๆ

2.6 ด้านการแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ องค์กรมุ่งเน้นให้บุคลากรมีการพัฒนาความรู้ในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ควบคู่กับการพัฒนาชุมชน องค์กรให้ความสำคัญในการสร้างวัฒนธรรมการแลกเปลี่ยนความรู้ ไม่ว่าจะเป็นการแลกเปลี่ยนจากบุคลากรภายนอกองค์กรกับบุคลากรภายในและบุคลากรภายในองค์กรด้วยกันเอง โดยมุ่งเน้นให้เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อแบ่งปันประสบการณ์ในการปฏิบัติงานและความรู้ที่ได้รับจากการถ่ายทอดในระบบการทำงานให้ผู้อื่นทราบ สอดคล้องกับแนวคิดของ กัญญารัตน์ พูลพิพัฒน์ (2559: 46-47) ที่กล่าวถึงการแลกเปลี่ยนความรู้ว่าเป็นการนำความรู้ที่ได้ไปเผยแพร่ให้บุคลากรในองค์กรได้นำไปใช้เพื่อการแก้ปัญหาหรือศึกษา

เพื่อพัฒนางาน ในการที่องค์กรมีการแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ทั้งในและนอกองค์กรจะช่วยให้องค์กรได้ความรู้ใหม่เพิ่มเติม

2.7 ด้านการเรียนรู้ บุคลากรขององค์กรมีความสามารถในการเชื่อมโยงความรู้ทั้งหมดในการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้พัฒนาชุมชนได้ทุกมิติทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม การเรียนรู้ของบุคลากรในองค์กรนั้นทำให้เกิดความรู้ใหม่ขึ้นมากมาย ซึ่งได้เพิ่มพูนองค์ความรู้ที่องค์กรมีอยู่แล้วให้มากขึ้นเรื่อย ๆ และนำไปใช้เพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่จนอาจเป็นวงจรที่ไม่สิ้นสุด การจัดการความรู้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการนำไปใช้พัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลโก่งธนูนั้น ในขั้นก้าวหน้าระดับสูงสุดคือต้องสร้างเครือข่ายการพัฒนาลงไปในกลุ่มภาคีเครือข่ายในระบบราชการในท้องที่มีวัตถุประสงค์และเป้าหมายร่วมกันและมีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุมชน ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และคณะกรรมการหมู่บ้าน มีความมุ่งหวังให้ชุมชนในตำบลโก่งธนูได้ถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์การพัฒนาชุมชน พร้อมเป็นศูนย์เรียนรู้ให้กับชุมชนอื่น การวิจัยนี้นำแนวคิดการพัฒนาชุมชนและพึ่งตนเองตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวคิดในการทบทวนวรรณกรรมว่ามีลักษณะความร่วมมือในการพัฒนาชุมชนแบบอย่างในการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง ทำให้ประชาชนในชุมชนเห็นความสำคัญของการอยู่ร่วมกันในสังคมชุมชน เห็นความสำคัญและประโยชน์ที่มีคุณภาพร่วมกัน สอดคล้องกับแนวคิดของ บุญดี บุญญาภิกิจ และคณะ (2549: 54) ที่กล่าวว่า การเรียนรู้ของบุคลากรทำให้เกิดความรู้ใหม่ ๆ ขึ้นมากมาย ซึ่งจะเพิ่มพูนองค์ความรู้ขององค์กรที่มีอยู่แล้วให้มากขึ้นเรื่อย ๆ ความรู้เหล่านี้ถูกนำไปใช้เพื่อสร้างความรู้ใหม่อีกเป็นวงจรที่ไม่สิ้นสุด ที่เรียกว่า “วงจรแห่งการเรียนรู้” ดังนั้น องค์กรต้องมั่นใจว่าทุกองค์ประกอบของระบบการจัดการความรู้ต้องมีการบูรณาการกัน เพื่อให้วงจรการเรียนรู้สามารถหมุนได้อย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ นันทรัตน์ เจริญกุล (2552) ที่พบว่าการจัดการความรู้เป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่างมากต่อสถานศึกษา และองค์กรทางการศึกษาอื่น ๆ เนื่องจากองค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการค้นหาความรู้ การแลกเปลี่ยนข้อมูล และการรวบรวมข้อมูลอย่างเป็นระบบ ถือเป็นทรัพย์สินทางปัญญาที่มีค่ายิ่ง เพราะเป็นองค์ความรู้ที่เกิดจากการปฏิบัติ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิฑูรย์

แก้สุวรรณ และคณะ (2559) ที่พบว่าแนวทางการปรับการพัฒนาชุมชนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงควรมุ่งเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน กระบวนการมีส่วนร่วมโดยทั่วไปจะเริ่มการมีส่วนร่วมตั้งแต่การวางแผน การปฏิบัติ การร่วมรับผลประโยชน์และร่วมประเมินผล

ข้อเสนอแนะ

1. ศึกษาเปรียบเทียบการจัดการความรู้ระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบลใกล้เคียงกับส่วนราชการหรือภาคเอกชนอื่นที่มีลักษณะงานคล้ายกัน เพื่อให้ได้ข้อค้นพบแนวทางการพัฒนาหรือแนวความรู้ใหม่ที่นำมาปรับใช้ให้เหมาะสมอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

2. ศึกษาหลักและวิธีการแบบเจาะลึกในแต่ละปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในกระบวนการจัดการความรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการนำมาใช้พัฒนาชุมชนให้เป็นแนวทางในการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในอนาคต มีความพร้อมและความสมบูรณ์ในการถ่ายทอดความรู้นั้นให้ทราบโดยทั่วถึง

3. ศึกษาความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ขององค์การบริหารส่วนตำบลใกล้เคียงตามกรอบแนวคิดทฤษฎีอื่น ๆ ที่นอกเหนือจากการวิจัยในครั้งนี้ และเพื่อให้เกิดความสมบูรณ์แบบที่เกี่ยวกับการจัดการความรู้ในการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ขององค์การบริหารส่วนตำบลใกล้เคียงในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการพัฒนาชุมชนมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

กัญญารัตน์ พูลพิพัฒน์. (2559). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดการความรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.

- กิตติธัญญา บุญยกุลศิริโรตม์. (2554). เว็บไซต์การจัดการความรู้เพื่อการทำวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- จำรัส โคตะยนต์ และวิไลวรรณ สมไสยณ. (2555). ความสำเร็จในการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง “อยู่เย็น เป็นสุข”. วารสารการบริหารท้องถิ่น, 4(3), 63-73.
- เจษฎา นกน้อย และคณะ. (2552). นานาทัศนะการจัดการความรู้และการสร้างองค์การแห่งการเรียนรู้. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ณภัทร วรเจริญศรี. (2553). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจัดการความรู้ของบุคลากรในบริษัท ทำอากาศยานไทยจำกัด (มหาชน). วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- นพรัตน์ ดวงแก้วเรือน, ธงชัย ภูวนาถวิจิตร และชรินทร์ มั่งคั่ง. (2559). การจัดการความรู้ของชุมชน เพื่อสร้างความมั่นคงในที่ดินและลดพฤติกรรมทำลายสิ่งแวดล้อมของคนในชุมชน: กรณีศึกษา ตำบลแม่ทา อำเภอแม่ฮ่อน จังหวัดเชียงใหม่. MFU Connexion, 5(2), 45-70.
- นันทรัตน์ เจริญกุล. (2552). การจัดการความรู้. วารสารศึกษาศาสตร์, 21(1), 12-26.
- น้ำทิพย์ วิภาวิน. (2557). การจัดการความรู้ (พิมพ์ครั้งที่2). นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- บรรหาญ เนาวรัตน์. นายกองค์การบริหารส่วนตำบลโก่งธนู อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี. สัมภาษณ์, 30 มีนาคม 2564.
- บุญดี บุญญากิจ และคณะ. (2549). การจัดการความรู้จากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ.
- ไพบุลย์ กลิ่นกระต่าย. กำนันตำบลโก่งธนู อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี. สัมภาษณ์, 15 มีนาคม 2564.

- วัชรพงศ์ สมพรชัย. (2556). **ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง: การพัฒนาระบบการศึกษาของไทย**. สืบค้น 20 ตุลาคม 2564, จาก <http://www.gotoknow.org/posts/140508>
- วิบูลย์ แก้วสุวรรณ และคณะ. (2559). การพัฒนาชุมชนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่างการเมืองการปกครอง. **วารสารการวิจัย**, 6(2), 55-66.
- ศุภชัย เกิดเจริญพร. (2560). **การจัดการความรู้เศรษฐกิจแบบพอเพียงด้านการพัฒนาชุมชน: กรณีศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ทฤษฎีใหม่ อำเภอสตึก จังหวัดชลบุรี**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2555). **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ.2555-2559)**. สืบค้น 25 มกราคม 2565, จาก <http://www.nesdb.go.th/Default.aspx?tabid=395>
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ และสถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ. (2548). **คู่มือการจัดทำแผนการจัดการความรู้: จากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ**. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- สุภางค์ จันทวานิช. (2561). **วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวรรณ เจริญเสาวภาคย์ และคณะ. (2548). **การจัดการความรู้**. กรุงเทพฯ: กลุ่มพัฒนาระบบบริหาร สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ.
- อภิชาติ โจอารีย์. (2557). รูปแบบการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นการแปรรูปหน่อไม้ของชุมชนบ้านพุเตย จังหวัดกาญจนบุรี. **วารสารการเมืองการปกครอง**, 4(2), 241-258.
- Marquardt, M. J. (1996). **Building the learning organization: A systems approach to quantum improvement and global success**. New York: McGraw-Hill.

United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (UNESCO).
(2012). **Towards a sufficiency economy: A new ethical paradigm for sustainability.** Retrieved January 25, 2022, from <http://www.unesco.org/new/en/social-and-human-sciences/themes/anticipation-and-foresight/unesco-future-lectures/towards-a-sufficiency-economy>

